

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fi

VM079:00/2012

Metropolialueen esiselvityksen loppuraportti

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry suhtautuu metropolihallintoon myönteisesti.

Hajautuva kaupunkirakenne, kasvava liikenne sekä kohoavat kustannukset ovat seurausta kuntien väliseen yhteistyöhön perustuvasta nykyisestä päätöksentekojärjestelmästä. Kaikki kunnat eivät esimerkiksi ole innostuneet pienempituloisista vuokra-asujista, vaan kilpailevat mieluummin hyvätuloisista omistusasujista. Kukaan ei kannata kokonaisvastuuta kaavoituksesta, vaan kunnat osaoptimoivat.

Näistä syistä Helsingin seudulle on pikaisesti perustettava metropolihallinto, joka vastaisi maankäytön, asumisen ja liikenteen päätöksenteosta.

Helsingin seudun sosiaalinen asuntotuotanto tulee järjestää metropolihallinnon alaisuuteen. Se vastaisi asuntokannan rahoituksesta, tonttimaan hankinnasta, rakennuttajatehtävistä, asukasvalinnoista ja valtion tuen myöntämisestä sekä kohteille että asukkaille.

Metropolihallinnon tärkein tehtävä olisi vastata alueen kuntia sitovasta yhteisen kaavan laadinnasta.

Metropolihallinnon on oltava vaaleilla valittu, jotta se voi demokraattisesti käyttää päätäntävaltaa yli yksittäisten kuntien. Hallintoon valitut edustavat aina valitsijoitaan ja siksi ilman vaaleja valitut henkilöt olisivat käytännössä kuntien valitsemissa edustajina, jotka ajaisivat kuntien ahtaita intressejä eivätkä alueen asukkaiden laajempia etuja.

Metropolihallintoa ei ole syytä lähtökohtaisesti rajata koskemaan Helsingin seudun 14 kunnan aluetta, vaan koko Uuttamaata on hyvä tarkastella kokonaisuutena.

Valtio ja kunnat ovat viimeksi lisänneet maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteistä suunnittelua MAL-aiesopimuksella. Sopimuksen sitovuus on jäänyt kuitenkin löyhäksi. Aiesopimusmenettely ei ole riittävä tapa luoda sitovaa yhdyskuntasuunnittelua, vaan asiakokonaisuudet on koottava yhden metropolihallinnon alle. Metropolihallintoon pitää sisällyttää yhdyskuntasuunnittelun näkökulmasta myös palvelut ja elinkeinopolitiikka (MALPE = maankäyttö, asuminen, liikenne, palvelut ja elinkeino).

Tällä hetkellä pääkaupunkiseudun kunnat suunnittelevat elinkeinopolitiikkansa erillään. Jokainen alueen kunta varaa erikseen yrityksille tilaa sijoittua, mikä johtaa ylitarjontaan kaavoituksessa. Myös palveluiden parempi sijoittelu suhteessa liikenneyhteyksiin ja asuinalueisiin on nivottava paremmin yhteen.

21.5.2013

Yhdyskuntasuunnittelun koordinoiminen edellyttää myös valtion puolelta maankäytön, asumisen ja liikenteen keskittämistä yhteen rakennetun ympäristön ministeriöön. Vahva metropolihallinto vaatii sopimuskumppanikseen vahvaa ministeriötä, joka kykenee ministeriötasolta ohjaamaan yhdyskuntasuunnittelua. MAL-aiesopimustoiminta on osoittanut, ettei monen ministeriön malli toimi yhdyskuntasuunnittelussa.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry